

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2026 lähtökohdat

Ahall 30.08.2023 § 251
3731/02.02.00/2023

Valmistelija: Kari Janhonen, puh. 044 717 2078,
kari.janhonen@pshyvinvointialue.fi

Aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, joiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmentävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Vuoden 2024 talousarvio

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvion 2024 tullaan laatimaan seuraavien periaatteiden mukaan:

- Määrärahat osoitetaan organisaatorakenteen mukaisille yksiköille. Esitetyssä raamissa ei ole mukana ulkopuolisella rahoituksella olevat tutkimukset ja hankkeet, näiden määrärahat ja tuloarviot tulevat olemaan toimintakatetasolla yhtäsuuret.
- Määrärahat otetaan talousarvioon bruttomääräisinä.
- Taseyksikköjä tai liikelaitoksia ei käytetä.
- Asiakasmaksuissa käytetään pääsääntöisesti lain mahdollistamia maksimitaksoja.

Lautakunnat tekevät talousarvioesitykset aluehallituksen antaman raamin mukaisesti. Budjetointi tehdään vähintään palvelualueittain tai palveluyksiköittäin menolajeittain. Esimerkiksi vuokrat voi viedä yksikkötasolle. Toiminnan, talouden ja henkilöstöä koskevat tavoitteet asetetaan palvelualue- / palveluyksikkötasolle. Lautakunnilla tuloina ovat myyntitulot, asiakasmaksut ja muut tulot.

Asiakasmaksut ohjataan palvelun myyneen yksikön tuloksi. Hyvinvointialueen myynti muille hyvinvointialueille perustuu täyskatteelliseen hinnoitteluun.

Sisäisessä laskennassa käytetään pääasiassa vyörytyksiä. Mikäli jokin yksikkö haluaa lisätä menojaan, yksikön on esitettävä vastaava menojen säästö tai tulojen lisäys, jotta talous pysyy tasapainossa. Mikäli säästöjä tai tulonlisäyksiä ei voida osoittaa, yksikön on neuvoteltava etukäteen menojen lisäyksestä hyvinvointialueen johtajan tai hänen määräämänsä henkilön kanssa. Henkilöstön kokonaismäärä ei saa kasvaa hyvinvointialueella palvelutarvetta nopeammin. Vähenevän asukasluvun tulisi näkyä henkilöstön määrässä.

Aluehallitus laatii aluevaltuustolle talousarvioesityksen, joka toteuttaa hyvinvointialueen strategisia linjauksia sekä perustuu toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Vuosikatetavoite vuodelle 2024 on 50 milj euroa.

Aikataulu

Talousarvio 2024 laaditaan seuraavan aikataulun mukaisesti hallituksen ja valtuuston osalta:

	Hallitus	Valtuusto
Laadintaperiaatteet	30.08.	
Talousarvioraamit	30.08.	
Talousarvio	13.11.	18.12.

Aluehallitus on tehnyt joulukuussa 2022 esityksen valtioneuvostolle vuoden 2024 investoinneista.

Valtioneuvoston päätöksen kesäkuussa 2023 mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ei myönnetty lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Hyvinvointialueen aluehallitus on hakenut valtioneuvostolta lisälainanottovaltuutta. Vuoden 2024 investointien käsittelyaikataulu määräytyy lisälainanottoneuvotteluiden aikataulun mukaiseksi.

Investointisuunnitelman käsittely sisältää myös uusien ja uusittavien leasing- ja vuokrasopimusten käsittelyn.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa hyvinvointialueella ei ole varaa uusiin henkilöstöpanostuksiin vuodelle 2024.

Tulot

Valtiovarainministeriö on arvioinut 04.04.2023 Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuoden 2024 rahoitukseksi 1,225 miljardia euroa.

Hyvinvointialueen muita merkittäviä tulonlähteitä ovat myyntituotot, joissa on mm. hyvinvointialueiden välinen palveluiden myynti sekä asiakasmaksut.

Menot

Hyvinvointialueen suurimpia menoeriä ovat henkilöstömenot, palveluiden ostot sekä tarvikkeet.

Lisäksi tulevat kustannettavaksi poistot ja korot.

Taloudelliset tavoitteet

Hyvinvointialueen tärkein taloudellinen tavoite on vuosikate, jonka pohjalta määräytyy jatkossa hyvinvointialueen lainanottovaltuus investointien toteuttamiseksi. Vuosikatteen on oltava suurempi kuin poistot, jotta hyvinvointialue välttää arviointimenettelyn. Vuoden 2024 vuosikatteeksi esitetään 50 milj. euroa.

Toimialueiden raamit vuodelle 2024

Talousarvioraamia annettaessa aluehallituksella on ollut käytettävissä tammi- heinäkuun tuloslaskelma 2023, tammi- heinäkuun tuloslaskelman pohjalta laadittu talouden ennuste vuodelle 2023 sekä osavuosikatsaus tammi-kesäkuulta 2023.

Talouden raamit annetaan toimialoille oheisen liitteen mukaisesti.

Esityslistan oheisaineistona:

- hyvinvointialueen tuloslaskelma 2024
- raamilaskelma 2024 toimialoittain

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus hyväksyy talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2026 lähtökohdat edellä esitetyn mukaisesti.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Koska tuloslaskelma osoittaa alijäämää, on hyvinvointialueella etsittävä keinot toiminnan ja talouden sopeuttamiseen.

Esittelijä	hyvinvointialuejohtaja
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää hyväksyä talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2026 lähtökohdat edellä esitetyn mukaisesti.
Päätös	<p>Merkitään pöytäkirjaan, että:</p> <ul style="list-style-type: none">- Minna Reijonen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 20.21- Hannu Tsupari poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 20.57- Kati Hynninen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 21.10 <p>Hyvinvointialuejohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen: Aluehallitus päättää hyväksyä talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024-2026 lähtökohdat edellä esitetyn mukaisesti sillä muutoksella että Vuoden 2024 vuosikate 50 miljoonaa euroa korjataan 34 miljoonaksi euroksi.</p> <p>Muutettu päätösehdous hyväksyttiin.</p>